

Riksdagens protokoll 1999/2000:22

Fredagen den 29 oktober



Protokoll
1999/2000:22

Kl. 9.00 – 9.54

1 § Svar på interpellation 1999/2000:38 om mänskliga rättigheter i Vitryssland

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Göran Magnusson har frågat mig på vilket sätt regeringen stöder de demokratiska krafterna i Vitryssland.

Regeringen delar till fullo den oro som Göran Magnusson uttrycker vad gäller mänskliga rättigheter i Vitryssland. Vitryssland har gått tvärs emot den demokratiska utveckling vi har sett i grannländerna. Företrädare för oppositionen har tystats. Några har t.o.m. försvunnit. Kvinnor och barn drabbas hårt av de svåra ekonomiska och sociala förhållandena.

Regeringen har markerat tydligt mot Vitryssland flera gånger, senast den 18 oktober efter våldsamheterna i samband med den ”frihetsmarsch” som anordnades i Minsk den 17 oktober av den demokratiska vitryska oppositionen. Flera framstående företrädare för oppositionen fängslades efter denna demonstration. I uttalandet uppmanade jag bl.a. regimen att inleda konkreta samtal med oppositionen, omedelbart frige fängslade oppositionella och intensifiera efterforskningarna kring de kända politiker som försvunnit på senare tid.

EU:s ordförandeskap gjorde på hela EU:s vägnar några dagar senare ett liknande uttalande som i mycket tydliga ordalag fördömde våldet och arresteringarna i samband med oppositionens manifestation. I deklarationen avfärdas också myndigheternas ensidiga förklaringar till oroligheterna som går ut på att oppositionen är skyldig till våldsamheterna. EU-länderna underströk vidare – på samma sätt som gjorts i tidigare uttalanden – att en genuin politisk dialog med syfte att anordna fria och demokratiska val är det enda sättet att ge det vitryska ledarskapet politisk legitimitet. EU har tidigare gjort flera tydliga markeringar mot de vitryska brotten mot mänskliga rättigheter.

Men vid sidan av uttalanden måste vi också agera till stöd för en demokratisk utveckling. Låt mig ge några exempel på vad vi gör.

I november 1997 arrangerade regeringen tillsammans med Polen ett internationellt seminarium vid Östersjöinstitutet i Karlskrona med syfte att markera stöd för det vitryska civila samhället. Som en uppföljning till seminariet beslutade Sida-Öst 1998 om ett projekt inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet med Central- och Östeuropa. Forum Syd är paraplyorganisation för projektet som ska främja kontakter mellan svenska och vitryska enskilda organisationer. För att uppmuntra kontak-

ter med just Vitryssland är kraven på självfinansiering från de svenska organisationernas sida sänkta och stöd kan även ges till rekognoseringsresor. Inledningsvis avsattes 6,5 miljoner kronor för projektet. Glädjande nog har intresset från svensk sida varit mycket stort, och projektet har resulterat i åtskilliga kontakter på gräsrotsnivå mellan Sverige och Vitryssland. En fortsättning på projektet kommer att övervägas inom kort.

Regeringen stöder också andra projekt med anknytning till demokrati och mediefrihet i Vitryssland. Över 200 vitryska journalister har hittills med Sida-Öst- eller Tacisfinansiering genomgått s.k. FOJO-kurser vid högskolan i Kalmar. Dessa kurser har rönt stor uppskattning bland vitryska journalister. Sida-Öst delfinansierar dessutom den vitryska medborgarrättsorganisationen Charta 97:s Brysselkontor.

Regeringen har därtill inom ramen för det av Svenska institutet administrerade projektet Partnerskap för kultur avsatt särskilda medel för insatser till stöd för de demokratiska krafterna i Vitryssland. Svenska institutet har också genom UNDP i Minsk gett stöd till två vitryska projekt med direkt anknytning till mänskliga rättigheter. Ett projekt har gällt utgivning av skolböcker om de mänskliga rättigheterna för spridning på vitryska skolor. Ett annat projekt omfattar tryckning och spridning i Vitryssland av grundläggande dokument om mänskliga rättigheter från FN, OSSE och Europarådet.

EU gör också ansträngningar för att stödja demokratin i Vitryssland. Ett konkret exempel är det planerade Tacisprogrammet – värt 5 miljoner euro – till stöd för det civila samhället i Vitryssland. Utgångspunkten är att de officiella kontakterna med Vitryssland är begränsade och sker genom EU:s ordförandeland. Kontakterna med det civila samhället ökas däremot, eftersom det vitryska folket och demokratin inte gynnas av isolering.

Regeringen ger vidare sitt fulla stöd till OSSE:s närvaro i Minsk genom dess rådgivnings- och övervakningsgrupp. Mandatet för gruppen omfattar bl.a. främjande av demokratiska institutioner och övervakning av Vitrysslands åtaganden inom OSSE. På sistone har stora ansträngningar gjorts för att under OSSE:s ledning inleda en dialog mellan regimen och oppositionen i syfte att ge oppositionen tillgång till medier och skapa förutsättningar för fria och demokratiska val nästa år.

Interpellanten berör slutligen Europarådet. Bristerna i Vitryssland gör att landet ännu inte kvalificerar sig för inträde i Europarådet. Den speciella gäststatus som landet tidigare hade suspenderades 1997. Detta medför att det s.k. övervakningsförfarandet inom Europarådets ministerkommitté inte är tillämpligt för Vitrysslands del. I syfte att främja en demokratisk utveckling i Vitryssland genomförde nyligen Vitrysslandsrapportören i Europarådet ett besök i Minsk.

Fru talman! Förhållandena i Vitryssland är fruktansvärda. Vi måste reagera när vi t.o.m. i ett grannland ser hur mänskliga rättigheter förtrampas. Människor förtrycks, fängslas och förnedras. Situationen i Vitryssland berör Sverige i högsta grad, både som en del av vårt närområde och som en del av Europa. Landet gränsar till tre av de länder i Central- och Östeuropa som ansökt om medlemskap i EU. Huvudstaden Minsk ligger bara 75 mil från den svenska kusten.

Regeringen räknar med att vi gemensamt – regeringen, de politiska partierna och organisationerna – ska kunna fortsätta våra ansträngningar. För egen del kommer jag inom kort att bjuda in alla svenska frivilligorganisationer som är verksamma i Vitryssland till ett möte för att diskutera hur vi gemensamt kan gå vidare i arbetet för att främja respekten för mänskliga rättigheter och ett återupprättande av demokratin i Vitryssland.

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för ett uttömmande och kraftfullt svar på min interpellation om förhållandena för de mänskliga rättigheterna i Vitryssland. Jag vill understryka det som utrikesministern konstaterar i slutet av sitt interpellationssvar, nämligen att förhållandena i Vitryssland är fruktansvärda.

Jag hade själv tillfälle att besöka Vitryssland i samband med Lukasjenkos statskupp. Jag tycker att man ska kalla det för en statskupp. Jag kunde då konstatera att de sociala och ekonomiska förhållandena var mycket besvärliga, och de har förvisso inte förbättrats sedan dess. Utöver stora svårigheter med förtrampade mänskliga rättigheter är det också en kraftig ekonomisk nedgång som faktiskt leder till social misär i landet. Detta är naturligtvis alldeles oacceptabelt ur mänsklig synpunkt.

När man studerar förhållandena i Vitryssland är det mycket enklare att beskriva de svåra problemen än att peka på vilka lösningar som finns. Jag tror att det är väldigt viktigt att man aktar sig för att nöja sig med problembeskrivningen och i stället bl.a. satsar på dessa folkliga kontakter. Det är sådant som kan bygga upp ett inre motstånd mot Lukasjenko.

När jag var där för tre år sedan hade jag tillfälle att besöka en människorättsorganisation. De hade verkligen inte särskilt goda förutsättningar att arbeta. För någon eller några månader sedan mötte jag vitryssar som var i Sverige genom Kommunförbundets försorg. Där förekommer det också ett utbyte. Då hade jag tillfälle att utbyta tankar kring detta. Man har inte stora möjligheter att agera i Vitryssland med hänsyn till den närmast polisiära stat som det faktiskt är.

Jag tycker alltså att det är väldigt bra att vi har fått ett ytterligare understrykande av regeringens inställning i de här frågorna, där man kraftigt markerar att förhållandena i Vitryssland är oacceptabla.

Jag vill, fru talman, också ta upp en annan aspekt på den här frågan. Jag har i mitt arbete i Committee on Legal Affairs and Human Rights i Europarådet bl.a. mött kolleger från andra länder i Östeuropa. Det finns där ett stigande intresse för den presidentmakt som Lukasjenko har konstruerat i Vitryssland, och man uttalar sig i olika länder för att det är en ur presidentens synpunkt effektiv organisation.

Man hyser i en del av de här länderna stor oro för att Lukasjenkos statskonstruktion, om jag får uttrycka det så, ska smitta av sig till andra länder. Jag skulle, fru talman, gärna vilja höra om utrikesministern har några kommentarer till risken för en sådan utveckling.

Det ska för övrigt på söndag hållas val i Ukraina, som är ett av de länder som har en svag demokratisk situation och stabilitet och där man inte riktigt vet vad som kan hända. Därför är det angeläget att sätta press på regimen i Vitryssland också ur stabilitetssynpunkt.

Anf. 3 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag vill tacka både för interpellationen och för svaret. Jag tycker att det är mycket angeläget att den här debatten förs i riksdagen. Vi har alldeles för lite debatt om vad som egentligen händer i Vitryssland, ett grannland som ligger så nära oss. Vi talar inte så mycket om det.

Jag kan också bekräfta det stora folkliga engagemang som finns för det vitryska folket i Sverige. Det gäller insatser för Tjernobylobarn och andra riktade humanitära insatser.

Låt mig bara ge ett exempel. Missionsförsamlingen i min hemort Vårgårda bedriver ett mångårigt hjälparbete i Vitryssland, som har lett till många kontakter och vänskapsförhållanden. Det är ett mycket viktigt redskap för att motstå de onda krafter som nu finns i Vitryssland. De människor som jobbar med det här kan också beskriva alla de svårigheter som man som hjälparbetare möter i denna verksamhet.

Jag hörde att utrikesministern nu tänker bjuda in frivilligorganisationer, och det är väldigt bra. Det kan då ges exempel på vilka problem som man möter i detta sammanhang. Regimen gör faktiskt ganska stora ansträngningar för att försvåra för hjälpen att nå fram.

Centerpartiet har i en ganska omfattande motion tagit upp förhållandena i Vitryssland. Vi beskriver där förhållandena i landet. Det är inga nyheter – också utrikesministern känner till dem – men vi pekar t.ex. på att före premiärministern och presidentkandidaten Michael Tjigir sitter fängslad sedan i mars i år. Oppositionspolitikern Viktor Gontjar, före inrikesministern Zacharenko och förra riksbankschefen Tamara Vinikova är några av de mer kända exemplen på människor som är försvunna.

Lukasjenko har skaffat sig fullständig kontroll över etermedierna och trakasserar tidningarna med speciallagar, skatterazzior och en hel del annat. Den enda Internetleverantören i landet tillhör staten.

Dessutom beskärs användandet av det vitryska språket i skolor och i olika kultursammanhang, allt som ett led i unionsprocessen med Ryssland. Det är förfärligt.

Jag vill ställa en rad frågor till utrikesministern bl.a. utifrån vår motion. Naturligtvis tycker vi att Sverige behöver bli ännu mer aktivt när det gäller att uppmärksamma MR-situationen i Vitryssland i olika internationella forum där Sverige kan göra någonting. Vi bör arbeta för en högre aktivitetsnivå i FN:s kommission för mänskliga rättigheter när det gäller förhållandena i Vitryssland. Vi tycker att FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter bör inleda en systematisk granskning och dokumentation av de övergrepp som sker. Kan Sverige ta initiativ till det?

Vidare ska enligt Vitrysslands konstitution parlamentets talman ta över som statschef då presidentens mandat löper ut. Sedan den 21 juli 1999 är egentligen talman Semjon Sjaretskij landets laglige statschef. Han har som bekant lämnat landet och tagit sig in i Litauen. Hur ser utrikesministern t.ex. på möjligheten att inbjuda honom till Sverige för att få en ännu bättre dialog med oppositionen?

Vi menar också att internationella sanktioner bör sättas in mot Vitryssland. Det kan handla om krediter som nu går via Moskva. Jag är medveten om trubbigheten i sanktionsinstrumentet, men det finns en del åtgärder, bl.a. detta, som skulle kunna drabba de ledande skikten i Vitryssland. Det kan t.ex. också gälla idrottsbojkotter och handel med lyxartiklar.

Det enda språk som en man som Lukasjenko förstår är maktspråk, och detta är de maktmedel som man kan sätta in. Om Sverige kan ta initiativ till sanktioner vore det bra.

Sverige bör också sätta ökad press på Ryssland att agera. Ryssarna bör åtminstone kräva en folklig förankring i Vitryssland för den fortsatta unionsprocessen. Vi behöver verkligen trycka på för detta.

Det var slutligen intressant att höra om journalistutbildningarna. Jag vill till sist fråga om det finns kunskaper om hur de journalister det gäller kan använda sina kunskaper i Vitryssland efter den här utbildningen.

Anf. 4 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag ska försöka hinna besvara så många som möjligt av Göran Magnussons och Marianne Anderssons kommentarer och frågor.

Inledningsvis vill jag bara säga att jag tycker att det väldigt glädjande att vi har en så stor samsyn och samstämmighet i den här frågan. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi kan agera mellan partierna och även gemensamt med organisationerna för att få största möjliga press på regimen i Vitryssland.

Naturligtvis är också relationerna med Ryssland och med de andra grannstaterna, som både Göran Magnusson och Marianne Andersson tog upp, av stort intresse. Jag skulle på Göran Magnussons fråga gärna ha velat svara att Lukasjenko är isolerad och att vi inte tror att det är någon risk för en spridningseffekt. Samtidigt vet jag att det tyvärr finns sådana risker.

Genom att vi visar vårt motstånd mot regimen i Vitryssland så tydligt som möjligt tror jag dock att vi kan minska de riskerna. Det var naturligtvis väldigt oroande signaler när vi häromdagen fick rapporter om att Lukasjenko höll tal till den ryska duman och möttes av stående ovationer och fick ett oerhört entusiastiskt mottagande för den politik som ju är så oerhört kränkande för mänskliga rättigheter.

Naturligtvis är i det perspektivet också diskussionerna om att bilda någon typ av statsförbund tillsammans med Ryssland oroande. De stärker dessutom de mer nationalistiska krafterna i Ryssland. Detta är, som jag ser det, till nackdel för båda länderna.

Det är i och för sig upp till dem själva att fatta beslut om formerna för samverkan mellan Ryssland och Vitryssland, men vi ska komma ihåg att om den typen av beslut ska fattas, ska det ske med legitimitet hos folken i båda länderna. Vi har tidigare inte sett att man har kunnat genomföra demokratiska folkomröstningar i Vitryssland, och det inger därför väldigt stora farhågor att man tvärt emot folkopinionens vilja försöker att genomföra den här typen av statsförbund.

Vi kommer naturligtvis att agera via FN och FN:s kommission för mänskliga rättigheter. Vi kan också se att engagemanget och intresset för Vitryssland i EU, i Europarådet och i FN har ökat.

En fråga är vad man kan göra vid sidan av att stödja de demokratiska organisationerna. Marianne Andersson tar upp ett antal frågor om sanktioner. Det är rätt komplicerade frågor. Det gäller att hitta metoder som inte försvårar utbytet med folkliga organisationer och med oppositionen i Vitryssland. I dagsläget är nog de aktiviteter som riktar sig mot att dels tydliggöra brotten mot mänskliga rättigheter, dels öka samarbetet med de

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

*Svar på
interpellationer*

demokratiska organisationerna och oppositionen de bästa framkomstvägarna.

Regeringen kommer att på olika sätt försöka bjuda in oppositionen. Från regeringens sida har vi hittills haft kontakter med socialdemokraterna – vi har ju partikontakter, precis som Marianne Anderssons parti har – men regeringen kommer också att genom Charta 97 bjuda in representanter för oppositionen i Vitryssland till Sverige. Förhoppningsvis kan vi ordna former för ett sådant besök redan i vinter.

Jag tycker också att det är viktigt att vi stryker under vilka fantastiska insatser som görs alltifrån de stora svenska organisationernas sida och från enskilda familjer som har tagit emot barn från Vitryssland och t.ex. till Aftonbladets kampanj för att samla in pengar till datorer åt vitryska kvinnor.

Anf. 5 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Fru talman! Dessvärre kan man ju konstatera att Lukasjenko åtnjuter ett visst folkligt stöd för sin politik. Folkomröstningen som genomfördes, och som naturligtvis hade oerhörda brister och som inte accepterades av någon av de europeiska organisationerna, vare sig OSSE eller Europarådet, gav ju honom ändå en indikation på att han har stöd för sin politik.

Detta är ju i och för sig inte så svårt att förstå, därför att för det vitryska folket har ju utvecklingen mot demokrati hela tiden gått parallellt med försämrade levnadsstandard och ökade svårigheter i det sociala livet. Så det finns naturligtvis på det sättet ett visst stöd, och möjligen också en besvikelse över upplösningen av Sovjetunionen och de förutsättningar och möjligheter till bättre försörjning som det vitryska folket rent faktiskt hade under den tidigare perioden.

Det är naturligtvis därför väldigt viktigt att Sverige, folkliga organisationer och annat inte hanterar den här situationen så att man inte bara isolerar Lukasjenko utan också isolerar de folkliga organisationer och de folkliga kontakter som man har där borta. Det är ju oerhört viktigt att man så att säga kan underminera Lukasjenkos regim via de omfattande kontakter som utrikesministern har beskrivit i sitt interpellationssvar och som är exempel på det; det finns ytterligare ett antal sådana här aktiviteter.

Jag vill, fru talman, till sist för min del bara understryka vikten av att utrikesministern och Sverige i alla olika organ håller den här frågan levande, så att man inte, vilket är ganska lätt i sådana här sammanhang, efter ett antal år – snart är det tre år sedan statskuppen i Vitryssland, och man kan inte säga att Lukasjenkos ställning har försvagats under de här tre åren, utan snarare tvärtom – misslyckas med att hålla den här frågan levande, utan så att man i alla sammanhang kan sätta press på Vitryssland.

Jag vet ju, genom mitt eget arbete i Europarådets parlamentarikerförsamling, att man därifrån på olika sätt försöker sätta press på Vitryssland, men att det inte är alldeles lätt att komma i kontakt med själva regimen och framför allt få regimen på resonemangsbasis. Man diskuterar ju som om det mesta av Vitrysslands problem egentligen är förorsakade av Europa.

Jag hade, som jag nämnde tidigare, fru talman, tillfälle att vara i Vitryssland i en Europarådsmission just i anslutning till Lukasjenkos

maktövertagande. I hans propagandaupplägg ingick då också att plötsligen träffa den här lilla Europarådsdelegationen. Han ställde då frågan till mig och några andra: Vi har ju nu plockat de bästa bitarna ur författningarna i Europa; Frankrikes författning, Sveriges författning och ytterligare några andra. Vad har ni egentligen för invändning mot era egna författningar?

Det är ju den totala tillämpningen av de här författningarna och det sätt som Lukasjenko gör det på som är problemet. Jag ville återge det här, därför att det återspeglar på ett bra sätt det tänkande som Lukasjenko och hans medarbetare ägnar sig åt i de här frågorna. Deras attityd är: Vi har tagit det bästa från Europa, och så klagar Europa på oss! Det är alltså den attityd som man möts av när man försöker påverka den politiska utvecklingen i Vitryssland.

Anf. 6 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! På något vis befinner vi oss i den här situationen när det gäller Vitryssland som har förekommit så många gånger förr: Man ser problemen och man vet ganska väl vad som händer, men omvärlden kan göra så lite därför att de instrument som finns är så trubbiga. Och det är ju inte så lätt att säga hur man ska ändra dem. Den diskussionen har vi ju ofta när det gäller konflikthantering, förebyggande arbete osv.

Om vi jämför med t.ex. Jugoslavien, så vet vi att det finns vissa makthavare som inte bryr sig om något annat än maktmedel, och det är därför vi tog upp det här med sanktioner. Jag kan förstå utrikesministerns tveksamhet för att det kan drabba även gräsrotsnivån. Samtidigt undrar jag om man ändå inte allvarligt ska överväga att försöka göra någonting så att de krediter som i dag går via Moskva till Vitryssland blir stoppade, om det är möjligt att göra det. Det är ju just de här pengarna som ledarskiktet tar till sig. Folket får väl inte så mycket del i dem, såvitt jag förstår. Lyxartiklar är sådana saker som vi tar upp. Idrottsutbyte är också en sådan symbolsak som alltid är viktig för ett ledarskikt att man kan ha. Om man kan göra sådana saker tror jag ändå att det är värt att överväga, faktiskt.

Det var bra att höra att oppositionen kanske ska bli inbjuden hit redan i vinter. Det är väldigt bra. Då hoppas jag att talmannen, som numera befinner sig i Litauen, också blir en del i det här, därför att enligt konstitutionen borde han egentligen vara statschef. Jag hoppas alltså att detta innefattar det.

Jag fick inte riktigt något svar – jag förstår att utrikesministern inte hann med det – på min fråga om journalister och medier. Kontrollen över medierna är ju viktig om man ska ha en motkraft mot det som sker i landet. Då finns det några tecken på att man ändå kan använda sina kunskaper.

Anf. 7 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Precis som Göran Magnusson säger är det viktigt att folket i Vitryssland kan få bra information, och det hör ju också samman med frågan om journalisterna. Man ska väl i och för sig säga att deras möjligheter att verka är väldigt begränsad, men det här innebär ju ändå både ett moraliskt stöd och en möjlighet att verka i viss utsträckning när de kommer tillbaka. Så även om de naturligtvis inte kan åka tillbaka och

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

*Svar på
interpellationer*

arbeta så fritt som vi skulle önska tror jag ändå att detta att flera hundra journalister får den här utbildningen betyder väldigt mycket för att sprida kunskap, både i Sverige om Vitryssland och i Vitryssland om demokrati och mänskliga rättigheter och om vad fria medier betyder.

Sedan finns det ju andra vägar att verka för ökad information. Jag vet inte om det egentligen är tillåtet att i riksdagen göra reklam för insamlingar, men jag tycker att just den insamling som sker till kvinnor i Vitryssland och deras datorer är väldigt viktig. Vi kunde inte minst i samband med krisen i Kosovo se hur mycket det betyder med enskilda som på det sättet också hela tiden via Internet kan ha en direktkontakt utåt, ta till sig information från utlandet och sprida information till utlandet. Det här gäller alltså den insamling som Aftonbladet har.

Jag skulle också vilja beröra de demokratiska organisationerna och oppositionen. Där hoppas jag att vi kan återkomma efter att vi har träffat de olika organisationerna och se vad det ytterligare finns som vi kan göra från svensk sida i samordnade insatser för att öka kontaktytorna med den vitryska befolkningen.

I det perspektivet är jag möjligen lite tveksam till just idrottssanktionerna, för jag tror att idrottsutbytet ofta är ett sätt att visa på gräsrotsnivå hur ett demokratiskt land fungerar i praktiken. Däremot tror jag att det naturligtvis finns anledning att fortsätta att fundera på andra typer av sanktioner, som ju kan bli aktuella om inte förhållandena i Vitryssland ändras. Jag kan garantera Marianne Andersson att jag naturligtvis kommer att ha kvar också sanktionsfrågorna i det fortsatta bedömandet.

Slutligen vill jag bara säga att vi naturligtvis också tar upp det här med andra länder som kan tänkas påverka situationen. Vi tar t.ex. upp det i våra kontakter med Ryssland. Senast när vi hade den ryska vice utrikesministern i Stockholm för ett par veckor sedan tog vi också upp frågorna om Vitryssland och vikten av att Ryssland agerar när det gäller Vitryssland. Vi kommer också nästa vecka att ha en uppvaktning från EU i Vitryssland i Minsk, som kommer att framföra EU:s mycket bestämda protester mot den utveckling som nu sker.

Men till syvende och sist tror jag att det viktigaste arbetet är det vi kan göra gemensamt för att stödja olika partier och olika demokratiska organisationer i Vitryssland och också se till att vi får så breda kontaktytor som möjligt mot det svenska samhället.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Svar på interpellation 1999/2000:42 om demokrati i Kosovo

Anf. 8 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Margareta Viklund har frågat hur regeringen avser att påskynda processen så att allmänna demokratiska val kan hållas i Kosovo, hur regeringen tänker agera för att upprätta ett multietniskt Kosovo och för att krigsförbrytare och ansvariga ledare ställs inför rätta och politiska fångar släpps fria.

Jag vill börja med frågan om ett multietniskt Kosovo. Såsom Margareta Viklund mycket riktigt påpekar har i flyktingåtervändandets fotspår nya problem skapats. Tiotusentals serber, romer och andra nationella

minoriteter har tvingats fly från sina hem. Det internationella samfundet har, trots omfattande militära och andra resurser på platsen, inte förmått att stoppa denna utveckling.

Ett framtida multietniskt Kosovo där olika nationaliteter kan leva sida vid sida är en viktig politisk målsättning. Världssamfundet reagerade kraftfullt mot Milošević-regimens omänskliga övergrepp mot den albanska befolkningen. Men även om man kan förstå de starka känslor som råder bland kosovoalbanerna efter årtal av förtryck, får aldrig hämndbegär och revanschism tas till intäkt för att nu förtrycka serber, romer eller andra minoriteter. Så länge våldet tillåts härska i Kosovo finns inga förutsättningar för utvecklingen av ett fredligt multietniskt samhälle. Den albanska majoritetsbefolkningen i Kosovo måste förmås inse att vägen mot en framtid i det nya multietniska Europas gemenskap bara kan ske genom tolerans och respekt för andra folkgrupper. Regeringen och EU har kraftigt fördömt det fortsatta etniskt baserade våldet i Kosovo och betonat vikten av ett multietniskt Kosovo och fördrivna människors rätt att återvända till sina hem.

Försoning och stabilitet i Kosovo förutsätter att de individer som gjort sig skyldiga till krigsförbrytelser och MR-brott måste ställas inför rätta och dömas. Självfallet måste alla nödvändiga medel användas så att rättvisan får sin gång. I detta sammanhang betonar regeringen särskilt det viktiga arbete som bedrivs av den internationella tribunalen för f.d. Jugoslavien (ICTY). Sverige har bidragit till tribunalens arbete i Kosovo genom tidigt tillhandahållande av svensk expertis för att utreda de övergrepp som begåtts mot civilbefolkningen.

Rapporterna om att 5 000 kosovoalbaner fortfarande hålls fängslade i Serbien utan rättegångar är djupt oroande. En kommission under FN:s översyn med MR-expert och anhöriga från Kosovo arbetar med att försöka identifiera saknade personer. Internationella rödakorskommittén är också engagerad i frågan. Sverige har med kraft tagit upp frågan direkt med företrädare för den serbiska regeringen i Belgrad.

Det internationella samfundet bör inrikta sig på att stödja demokratiska politiska krafter i Kosovo, och en demokratisk utveckling för försoning i Kosovo.

Det är viktigt att befolkningen i Kosovo känner sig delaktig i återuppbyggnadsarbetet. En huvuduppgift för FN:s interimadministration (UNMIK) är att utveckla demokratiska och självstyrande institutioner i Kosovo. Bildandet av Kosovo Transitional Council ("transitionsrådet") i juli skapade ett forum mellan de större politiska partierna, lokala ledare och UNMIK.

Sverige stöder UNMIK:s arbete politiskt, finansiellt och personellt. Drygt 70 svenskar arbetar i dag inom UNMIK och ytterligare personer håller på att rekryteras. Sverige har i olika forum verkat för att säkra UNMIK:s finansiering.

Regeringen anser att fria, rättvisa och demokratiska lokala val bör hållas så snart det är politiskt och tekniskt möjligt. Det är viktigt att valen i Kosovo är väl förberedda och håller en hög demokratisk standard samt att de invånare som för närvarande befinner sig på flykt från Kosovo också bereds en möjlighet att delta. Det är också viktigt att ge nya politiska partier en möjlighet att förbereda sig.

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

*Svar på
interpellationer*

Behovet av tekniska förberedelser innan val kan äga rum i Kosovo ska inte underskattas. Registrering av väljare ska enligt planerna inledas inom kort. Det är angeläget att det skapas en korrekt bild av valmanskåren genom en folkräkning. En ny vallag och röstlängder måste också utarbetas. Det är i sammanhanget viktigt att bristen på finansiering inom FN inte ytterligare fördröjer de tekniska förberedelserna.

Den exakta tidpunkten för lokalvalen är fortfarande föremål för diskussion. Generalsekreteraren har nyligen skickat en expertmission till Kosovo för insamla ytterligare underlag om förutsättningarna för lokala val i Kosovo. Inom UNMIK har OSSE ett särskilt ansvar för valförberedelserna och det långsiktiga demokratiseringsarbetet. Sverige stöder OSSE:s mission med 40 experter.

Anf. 9 MARGARETA VIKLUND (kd):

Fru talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret och för att det kom så snabbt. Jag tror egentligen inte att det råder några större motsättningar mellan oss när det gäller behovet av insatser i Kosovo. Men av utrikesministerns svar kan man få intrycket att oerhört mycket görs av Sverige för att multilateralt och bilateralt avhjälpa de enorma behoven. Jag tror och vill tro att intentionerna och viljan är både stora och goda. Det låter så fint och mycket när jag lyssnar till utrikesministerns svar och ord.

Vad står de vackra orden egentligen för? Något speciellt konkret kan jag inte se i svaret. Det finns ingen direkt handlingsplan för vad regeringen vill göra för att nu inrätta demokrati i Kosovo. Sverige lämnar över en massa pengar och ansvar till andra organ. Konkreta insatser som polis, militär och tjänstemän i olika internationella organ är naturligtvis viktiga men inte tillräckliga. Man måste också ha kontakt med folket.

Fru talman! Krig är ofattbart grymt. Jag tror inte riktigt att vi förstår det i vår skyddade del av världen. Jag är glad att jag varit i Bosnien och sett förödelser där, som var obeskrivlig, när jag bestämde mig för att åka till Kosovo. Jag var där i slutet av augusti.

Fru talman! Jag mötte i Kosovo representanter från de partier som ingår i det demokratiskt valda parlamentet. Man hade ett val i mars 1998. Jag mötte också en ledare för gerillarörelsen UCK och många andra. Samtliga politiska ledare inklusive UCK-ledaren och president Ibrahim Rugova önskade få hjälp med att bygga upp demokratin i Kosovo. Man ser Sverige som något slags idealland för demokrati och mänskliga rättigheter. Man sade också att Sverige är världens mest demokratiska land. Hur det än är med det ställer det naturligtvis krav på oss.

Fru talman! Visst gör vi en del genom FN och EU både när det gäller humanitära hjälpinsatser och på annat sätt. Visst kan vi påverka olika processer genom de organen. Men jag har varit på plats. Jag har rest genom cirka två tredjedelar av landet och sett förödelser. Jag vet att människor, stora familjer, bor i tält, hönshus eller fönsterlösa hus utan uppvärmning. Samtidigt vet de om att EU, inklusive Sverige, har lovat pengar till byggmateriel. Men man väntar, som det kan tyckas, i all oändlighet och ser inget ljus. Något byggmateriel kommer inte i någon större omfattning fastän tiotusentals villiga armar är beredda att jobba både natt och dag för att skydda sig, sina familjer och samhällen mot vinterns kyla om de bara hade materiel.

Många av de ledande politikerna varnar för kaos och anarki om inte den materiella återuppbyggnaden och införandet av ett demokratiskt Kosovo påskyndas. Det materiella har här också blivit en symbol för infriandet av demokratiskt fattade beslut i bl.a. EU. Kanske är det början på anarki och kaos som vi nu får se i en del upplopp och hemska onödiga mord som ägt rum. Jag vet inte, men jag kan föreställa mig att det kan vara så.

Jag anser att det brådskar för de internationella samfunden, FN, EU och också Sverige att ta sitt ansvar, bygga upp landet och hålla de utfästelser man har lovat. Det är också demokrati.

Anf. 10 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag tror det är viktigt att vi i Sverige gör allt vad vi kan för att nu stödja FN:s arbete i Kosovo och i samarbete med FN också arbete i ett antal andra organisationer. Däremot tror jag faktiskt inte att den svenska regeringen ska göra en egen handlingsplan för övergången till ett demokratiskt samhälle i Kosovo. Det man minst av allt behöver i Kosovo är att det är väldigt många som agerar på eget bevåg och med olika handlingsplaner.

Det är FN som måste leda det övergripande arbetet på vägen till en demokrati i Kosovo. Vi ska göra allt för att stötta FN i det arbetet, inte försöka bedriva något slags parallellt arbete. Vi gör mycket för att stötta FN:s arbete. Vi bidrar som alla vet med militär, en väldigt stor grupp, för att bevaka säkerheten. Vi bidrar också med många poliser. Polisen gör ett oerhört viktigt arbete för att minska spänningarna mellan befolkningsgrupper och för att se till att försöka garantera säkerheten för minoriteter.

Det är ett väldigt svårt arbete. Vi vet att det fortfarande begås övergrepp mot minoriteter. Man jag vet också att den svenska polisen är väldigt uppskattad för sina insatser. Det var faktiskt också den internationella polisgrupp som allra först kom på plats i Kosovo. Den svenska polisledningen agerade snabbt, hjälpte till och såg till att styrkan omedelbart kom dit när regeringen bad om det.

Vi kan också se att regeringen via Röda korset, via Kvinna till kvinna och på olika sätt med andra svenska organisationer och institutioner kunnat bidra till att försöka läka såren så gott som det går och bygga upp Kosovo igen.

Naturligtvis återstår oerhört mycket arbete och många decennier kanske snarare än år innan man verkligen har kunnat bygga upp ett multietniskt och demokratiskt samhälle inte bara i Kosovo utan i hela Balkan. Kosovo är en del av det arbete som nu sker genom stabilitetspakten, där man försöker bygga upp inte bara Kosovo utan hela Balkanregionen för att få fred och stabilitet i framtiden. Min kabinettssekreterare Jan Eliasson är för övrigt ordförande för ett av arbetsborden i stabilitetspakten. Genom detta kan Sverige också bidra.

Sverige bidrar också på olika sätt till återuppbyggnaden. Där kan vi fortfarande se att det saknas väldigt mycket resurser. Jag tror tyvärr att det är ogörligt att ett land, t.ex. Sverige, ensamt ska kunna ta på sig det arbetet. Vi måste se att samtliga länder hjälper till, och inte minst att de stora ekonomiska institutionerna också tar ett stort ansvar genom att bidra med lån och krediter för att bygga upp Kosovo och Balkan igen. Ett sådan arbete pågår också.

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 MARGARETA VIKLUND (kd):

Fru talman! Det är egentligen ett hästjobb att göra insatser i Kosovo. Jag hade aldrig räknat med eller heller menat att den svenska regeringen skulle göra en handlingsplan för hur det arbetet ska gå till. Däremot skulle det vara intressant att veta hur regeringens handlingsplan för sina egna insatser ser ut. Det var så jag menade – det kan hända att jag uttryckte mig dåligt.

Polisen är uppskattad. Jag vet att den är väldigt mycket uppskattad. Polisen fick mycket beröm för sina insatser när jag var där nere. Jag tror säkert att Sverige gör många fina insatser osv., men de försvinner ändå som en droppe i havet i allt det myckna som behövs. Samtidigt väntar folket på att de löften som har givits i olika internationella sammanhang, där ju också Sverige ingår, ska infrias. Man ser så lite resultat av det hela. Var någonstans bromsarna finns är svårt att säga, men någonstans måste de ju finnas. Det vet säkert utrikesministern – åtminstone bättre än vad jag vet.

Ta bara en sådan sak som att det inte finns några lagar som fungerar nere i Kosovo! Man vet egentligen inte vilka lagar det är som gäller. Är det de serbiska lagarna – de lagar som rådde innan Serbien drog åt tumskruvarna i Kosovo – eller är det de lagar och förordningar som den FN-ledda administrationen UNMIK bestämmer om?

Det råd som ska hjälpa den av FN:s generalsekreterare speciellt tillsatta utsände har inte den respekt bland folket, och inte heller bland de politiska ledarna, som man egentligen skulle kräva att det borde ha. Man anser inte att den kommittén är politiskt och demokratiskt representativ. Man tycker inte heller att rådet lyssnar på folket tillräckligt. Det är min uppfattning efter de signaler jag har fått.

Det finns ett embryo till demokrati som man måste ta till vara. Men det fordras taktisk skicklighet, finkänslighet och medmänsklighet för att hjälpa landet att ta vara på sig självt. Utrikesministern var lite grann inne på detta i sitt förra svar – att man måste satsa på det folkliga stödet. Jag tror att här finns det mycket att göra i Kosovo. Folket är nämligen berett att hjälpa till. Man kan inte bara sätta sig som förmyndare över människor och se dem som utslagna individer. Det finns ju också oerhört mycket kraft och en vilja att ta till sig demokratin. Framför allt tittar man på den västerländska demokratin. Man vill inte ha en Balkandemokrati. Hjälp oss att bygga upp en västerländsk demokrati! säger man.

Ett parlament valdes i mars 1998. Detta parlament har på grund av de omständigheter som rätt inte kunnat sammanträffa så många gånger. Det skedde en gång under Rambouilletavtalet, och sedan vet jag att parlamentet har haft ett par sammankomster nu i september.

Det väckte naturligtvis förvirring hos folket och kanske också hos dem som kallas demokratiskt valda – och jag tror man också kan säga att de är det – när den provisoriska regeringen tillsattes. Det fanns ju redan en demokratiskt vald regering. Dessa funderingar har jag mött i hög grad bland de människor som i dag representerar den demokratiskt valda regeringen. Så visst finns det motsättningar, och det finns mycket att göra. Det gäller att ta vara på den spirande och önskvärda demokrati som finns hos folket.

Anf. 12 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Återuppbyggnadsarbetet i Kosovo måste ske i flera steg. Det första som måste göras är att ta itu med den akuta säkerheten, och det är också det som det internationella samfundet har försökt göra. När kriget upphörde måste man försöka garantera säkerheten för olika befolkningsgrupper, och göra något åt den mest akuta humanitära nöden.

Därefter handlar det om två saker. Det gäller dels att försöka bygga upp demokratin, det civila samhället och institutionerna, dels att återuppbygga Kosovo rent fysiskt.

Det har skett relativt mycket med den fysiska återuppbyggnaden av Kosovo. Jag tror att en hel del har skett sedan Marianne Viklund var där i augusti. Jag var där någon månad senare, och redan då kunde vi se att väldigt mycket återuppbyggnadsarbete pågick. I dag räknar man med att ungefär två tredjedelar av husreparationerna redan är klara, enligt UN-HCR.

Betydligt längre tid tar det naturligtvis att bygga upp hela det administrativa, politiska och civila samhället igen, precis som Margareta Viklund säger. Det är FN:s representant som har ansvaret för den tillfälliga ledning av landet som han försöker utöva genom detta *transition council*. Det är också han som beslutar hur denna tillfälliga ledning ska se ut. Skälet till att han har valt att inte ta med alla de politiska partierna, utan bara ett par av grupperna från Kosovo, är framför allt att man räknar med att de är de två stora politiska krafterna. Det är de två som måste enas. Genom att sätta serber och albaner tillsammans kan man försöka lösa de oerhörda motsättningar som finns.

I nästa steg kan man sedan återgå till mer normala förhållanden, där man återigen fritt kan välja mellan de politiska partierna i val. Vi räknar med att man först kommer att få se lokala val för att bygga upp lokal administration. Först i steget efter kommer nationella val. Det har förts en diskussion om hur snabbt man skulle kunna hålla lokala val. Håller man dem för snabbt finns det risk för att man inte hinner få någon demokratisk förankring eller stabilitet först, och att det kanske bara gynnar extrema intressen. Som jag sade i mitt svar kommer det heller inte att finnas tid att upprätta ordentliga röstlängder och att garantera att de som har flytt men ändå tillhör Kosovo får möjlighet att rösta t.ex. vid gränstationer. Allt sådant försöker man nu lösa, och så fort det är löst ska också lokala val kunna hållas för att senare också följas av de nationella valen.

Sverige försöker också att hjälpa till med detta, både genom olika institutioner och med kunskaper som vi har om demokrati och valprocesser. I det långsiktiga återuppbyggnadsarbetet kommer också en lång rad med jurister, administratörer och liknande att behövas för att bygga upp rättssystemet igen. Precis som Margareta Viklund säger är läget ganska osäkert när det gäller vilka lagar som tillämpas. Framför allt verkar man nu följa principen att man använder de lagar som KFOR-styrkan tillhör, dvs. i brittisk zon tillämpas brittisk lag, i fransk zon tillämpas fransk lag osv. Det är naturligtvis inte ett långsiktigt hållbart system, men det är ändå kanske den enda praktiska möjligheten under den tillfälliga övergångsregim som vi nu ser. Det finns säkert mycket kvar som behöver göras innan vi kan se en demokratisk och stabil utveckling i Kosovo. Vi kommer att fortsätta att göra allt vad vi kan.

Prot.

1999/2000:22

29 oktober

Svar på

interpellationer

Anf. 13 MARGARETA VIKLUND (kd):

Fru talman! Demokratien är väldigt skör. En demokrati som inte riktigt finns är ännu skörare; den måste man naturligtvis bygga upp. Men som jag ser det finns det ett embryo till demokrati också i det här landet.

Det största partiet är ju LDK. UCK kallar sig inte för ett politiskt parti i dag. Jag frågade dem direkt, och de säger: nej, det är inget politiskt parti. Men dessa finns representerade i den här kommissionen. De andra, t.ex. kristdemokraterna, som är det andra största partiet, socialdemokraterna och liberalerna känner sig väldigt förbigångna eftersom de inte får vara med. De får vara med lite perifert i den demokratiska diskussionen, men de skulle vilja vara med på ett mer aktivt sätt.

Som jag sade förut finns det ett embryo, och det finns också en vilja hos de människor som är demokratiskt valda att hjälpa till med det som utrikesministern nämnde. Det gäller registrering och allt annat praktiskt och konkret arbete. Från alla möjliga håll säger man att man har erfarenhet, kunskap och vilja.

Har man försökt att nå dessa människor, folket självt, och försökt få med dem i den här processen, så att de kan vara med och känna sig delaktiga i den här uppbyggnaden av demokratin? Det tror jag är väldigt viktigt, och de längtar efter att få komma in i det arbetet. De har kunskap och vilja. De har också levt i det system som har funnits även om de kanske inte har levt i landet i hela tiden. De har ju också levt utanför landets gränser men försökt hålla kunskaper och kontakter uppe. Det finns oerhört mycket att göra när det gäller demokratin.

Jag har skrivit en rapport om min resa som jag gärna vill överlämna sedan.

Anf. 14 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Vi kan naturligtvis se att det finns mycket kvar att göra i Kosovo. Jag har inte tillräckliga kunskaper för att framföra någon kritik mot det sätt som FN hittills har försökt att hantera den här svåra situationen på. Man har försökt bilda ett transitionsråd och försökt få till stånd en interimadministration, en tillfällig administration, som också kan fungera mellan de största krafterna i landet och de viktigaste partierna i landet.

Däremot kan vi naturligtvis vara överens om att man inför framtiden måste återgå till normala förhållanden där alla partier är med och kan spela en roll i återuppbyggnaden. Vi kan redan se att det sker på lokal nivå. Man har bildat lokala råd. Där ingår ofta fler representanter från partierna. Detta kan naturligtvis sedan bilda mönster för det nationella råd som så småningom kommer att byggas upp med ett bredare deltagande.

Tills vidare får vi fortsätta att göra allt vad vi kan för att stötta FN:s ansträngningar, öka våra egna ansträngningar och dessutom se till att även andra länder mer aktivt bidrar ekonomiskt till UNMIK:s arbete, eftersom man i dag lider akut brist på pengar. Och det är UNMIK som ska göra det mest avgörande arbetet i Kosovo.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Skrivelse
1999/2000:13 till miljö- och jordbruksutskottet

Motioner
1999/2000:K13–K16 till konstitutionsutskottet
1999/2000:Sk12–Sk16 till skatteutskottet
1999/2000:T2–T4 till trafikutskottet

4 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 1999/2000:12 Statlig förvaltning av premiepensionsmedel, m.m.
1999/2000:Sf6 av Ulla Hoffmann m.fl. (v)
1999/2000:Sf7 av Kerstin-Maria Stalin (mp)
1999/2000:Sf8 av Inger Davidson m.fl. (kd)

Utrikesutskottets betänkanden
1999/2000:UU5 Nordiskt samarbete 1998
1999/2000:UU3 Om kryptografi
1999/2000:UU4 Ett forskningssamarbete med Västeuropeiska försvarsmaterielgruppen (WEAG) och Finland

Justitieutskottets betänkande
1999/2000:JuU3 Ändring av fridskränkingsbrotten

Lagutskottets betänkande
1999/2000:LU1 Utländska förvärv av fritidsfastigheter i Sverige

Socialförsäkringsutskottets betänkande
1999/2000:SfU4 Tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden

Socialutskottets betänkande
1999/2000:SoU3 Ändring i lagen om ersättning till steriliserade i vissa fall, m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
1999/2000:MJU3 Godkännande av 1998 års protokoll om långlivade organiska föroreningar och om tungmetaller under konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar
1999/2000:MJU4 Djurskydd m.m.
1999/2000:MJU5 Livsmedelskontroll

Prot.
1999/2000:22
29 oktober

5 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 29 oktober

1999/2000:47 av *Martin Nilsson* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Rörlighet på arbetsmarknaden

1999/2000:48 av *Dan Ericsson* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Det lokala investeringsprogrammet och projektet Ringdans

1999/2000:49 av *Gudrun Lindvall* (mp) till socialminister Lars Engqvist
Nickelallergier

1999/2000:50 av *Ola Karlsson* (m) till kulturminister Marita Ulvskog
Digitala TV-sändningar i marknätet

1999/2000:51 av *Sten Andersson* (m) till justitieminister Laila Freivalds
Polisläckor

1999/2000:52 av *Göte Jonsson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Funktionshinderboendeplacering

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 2 november.

6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 29 oktober

1999/2000:122 av *Leif Carlson* (m) till statsrådet Ingela Thalén
Regelverket för tandvård

1999/2000:123 av *Lennart Klockare* (s) till statsrådet Ingela Thalén
Köp av rehabiliteringstjänster

1999/2000:124 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till näringsminister Björn Ro-
sengren

Lönediskriminering

1999/2000:125 av *Ola Karlsson* (m) till statsrådet Britta Lejon
Kommunala bussbolag

1999/2000:126 av *Berit Jóhannesson* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Etnisk rensning i Kosovo

1999/2000:127 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Eng-
qvist

Patientjournaler

1999/2000:128 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Elöverkänslighet

1999/2000:129 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist

AMS kurser för språkutbildning i medicin

1999/2000:130 av *Kenneth Lantz* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Försäkringskassorna

1999/2000:131 av *Amanda Agestav* (kd) till socialminister Lars Engqvist

Tablettmissbruk bland unga

1999/2000:132 av *Rosita Runegrund* (kd) till statsrådet Ingegerd Wärnersson

Undervisningsmaterial med brottsförebyggande perspektiv

1999/2000:133 av *Per Lager* (mp) till statsrådet Maj-Inger Klingvall

Barnkonventionen

1999/2000:134 av *Sten Andersson* (m) till justitieminister Laila Freivalds

Förbud mot s.k. smällare under nyårshelgen

1999/2000:135 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Maj-Inger Klingvall

Afghanistan

Prot.

1999/2000:22

29 oktober

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 november.

7 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmälades att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 29 oktober

1999/2000:79 av *Rolf Gunnarsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Åkerinäringens konkurrensläge

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 2 november.

8 § Kammaren åtskildes kl. 9.54.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Svar på interpellation 1999/2000:38 om mänskliga rättigheter i Vitryssland	1
Anf. 1 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	1
Anf. 2 GÖRAN MAGNUSSON (s).....	3
Anf. 3 MARIANNE ANDERSSON (c).....	4
Anf. 4 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	5
Anf. 5 GÖRAN MAGNUSSON (s).....	6
Anf. 6 MARIANNE ANDERSSON (c).....	7
Anf. 7 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	7
2 § Svar på interpellation 1999/2000:42 om demokrati i Kosovo	8
Anf. 8 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	8
Anf. 9 MARGARETA VIKLUND (kd).....	10
Anf. 10 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	11
Anf. 11 MARGARETA VIKLUND (kd).....	12
Anf. 12 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	13
Anf. 13 MARGARETA VIKLUND (kd).....	14
Anf. 14 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	14
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	15
4 § Bordläggning.....	15
5 § Anmälan om interpellationer	16
6 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	16
7 § Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	17
8 § Kammarerna åtskildes kl. 9.54.	17